

Sygn. akt IV CZ 1/12

POSTANOWIENIE

Dnia 18 maja 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z powództwa E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
przeciwko Towarzystwo Ubezpieczeń Spółce Akcyjnej w S.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 18 maja 2012 r.,
zażalenia strony powodowej
na postanowienie o kosztach procesu zawarte w punkcie drugim wyroku
Sądu Okręgowego
z dnia 30 września 2011 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 30 września 2011 r., Sąd Okręgowy w pkt I. zmienił wyrok Sądu Rejonowego z dnia 29 czerwca 2011 r., i oddalił powództwo E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. skierowane przeciwko pozwanemu Towarzystwu Ubezpieczeń Spółce Akcyjnej w S. o zapłatę kwoty 747,88 zł wraz z bliżej określonymi odsetkami ustawowymi oraz w pkt II. zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 308 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za obie instancje. Za podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd Okręgowy przyjął art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Postanowienie o kosztach procesu zawarte w pkt II. wyroku Sądu Okręgowego powódka zaskarżyła zażaleniem w części dotyczącej zasądzonych od niej na rzecz pozwanej kosztów zastępstwa procesowego. Zarzuciła naruszenie art. 102 k.p.c. polegające na jego błędnym niezastosowaniu. Wskazała, że porównywalny nakład pracy pełnomocników obu stron oraz zasądzenie powództwa w pierwszej instancji przemawia za odstąpieniem od obciążania jej powyższymi kosztami ze względów słuszności. Podniosła również zarzut nieważności postępowania apelacyjnego wynikłej z błędnego rozpoznania apelacji pozwanej według przepisów o postępowaniu uproszczonym – w składzie jednego sędziego, z naruszeniem art. 367 § 3 k.p.c., oraz na posiedzeniu niejawnym, co pozbawiło powódkę możliwości obrony jej praw. Z tych przyczyn powódka wniosła o zmianę pkt II. wyroku Sądu Okręgowego i nieobciążanie jej kosztami zastępstwa procesowego poniesionymi przez pozwaną, a przede wszystkim o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego, zniesienie postępowania apelacyjnego i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Wyrok Sądu Okręgowego, wydany na skutek apelacji wniesionej od wyroku Sądu Rejonowego, stał się prawomocny. Treść merytorycznego rozstrzygnięcia stanowi zasadniczą podstawę rozliczenia kosztów procesu pomiędzy stronami. Według art. 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 3 maja 2012 r. (zob. art. 1 pkt 39, oraz art. 11 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie

ustawy – Kodeks postępowania cywilnego ... Dz. U. Nr 233, poz. 1381) na zawarte w wyroku Sądu Okręgowego, jako sądu drugiej instancji, postanowienie co do kosztów procesu, niebędących przedmiotem rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji, przysługiwało powódce zażalenie do Sądu Najwyższego. Nie oznacza to jednak, że w zażaleniu można skutecznie podnosić kwestie dotyczące rozpoznania samej sprawy przez sąd drugiej instancji, jako pozostające poza zakresem dopuszczalnego zaskarżenia do Sądu Najwyższego postanowienia sądu drugiej instancji co do kosztów (zob. też postanowienie z dnia 26 stycznia 2012 r., III CZP 1/12, nie publ., w którym Sąd Najwyższy wskazał, że nie mogą być przedmiotem kontroli w ramach postępowania zażaleniowego toczącego się na podstawie art. 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c. zarzuty wykraczające poza jego przedmiot jako zażalenia, co do kosztów procesu). Zażalenie ma na celu jedynie skontrolowanie przez Sąd Najwyższy prawidłowości rozstrzygnięcia o kosztach procesu poniesionych przed Sądem Okręgowym. Tymczasem powódka w drodze wniesionego zażalenia zmierzała do poddania kontroli Sądu Najwyższego prawidłowości całego postępowania apelacyjnego, na co jednoznacznie wskazują wnioski zawarte w zażaleniu. Pozostając zatem w granicach dopuszczalnego zaskarżenia, zawartego w wyroku orzeczenia o kosztach, w związku ze skierowaniem sprawy w drugiej instancji do rozpoznania w postępowaniu uproszczonym wskazać należy, że podstawę normatywną tej decyzji przewodniczącego mógł stanowić art. 201 § 1 w zw. z art. 391 § 1 a art. 397 § 2 zdanie pierwsze k.p.c. (zob. uzasadnienie uchwały z dnia 19 kwietnia 2007 r. (III CZP 11/07, OSNC 2008/2/23).

Bezzasadnie zarzuca się w zażaleniu naruszenie art. 102 k.p.c. przez jego błędne niezastosowanie. Przewidziana w tym artykule możliwość nieobciążania kosztami procesu strony przegrywającej ogranicza się jedynie do wypadków szczególnie uzasadnionych i jako oparta na kryterium słusznościowym należy do sfery swobodnego uznania sądu orzekającego. Według poglądu utrwalonego w judykaturze Sąd Najwyższego skuteczne zakwestionowanie oceny sądu w tym zakresie ogranicza się jedynie do przypadków rażąco niesłusznych (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 6 października 2011 r., V CZ 76/11, niepubl.; z dnia 7 października 2011 r., II CZ 63/11, niepubl.; z dnia 8 lipca 2011 r.,

IV CZ 29/11, niepubl.; z dnia 15 czerwca 2011 r., V CZ 23/11, niepubl.), a taki w niniejszej sprawie nie występuje. Nie przemawia za tym ani porównywalny nakład pracy pełnomocników procesowych obu stron, ani rozbieżne orzeczenia co do istoty sprawy sądów obu instancji, akcentowane przez powódkę.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., postanowił jak w sentencji.